

INFORMATOR PRAWNY

INFORMATOR PRAWNY OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU
SPORZĄDZONY PRZEZ CENTRUM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO OIRP WROCŁAW

NUMER 15 • CZERWIEC 2024

DRODZY CZYTELNICY!

Robi się gorąco, a to nie tylko za sprawą słonecznych, czerwcowych dni. Terminy gonią, na szczęście nie tylko nas.

Od 1 lipca 2024 r. w życie wchodzi z mocą stosowania od 1 stycznia 2023 r. DAC 7. Ma zobligować operatorów platform internetowych do zgłaszania dochodów osób, które prowadzą handel na ich platformach, a państwa członkowskie –

do automatycznej wymiany tych informacji. W kwestii testamentów również szykują się zmiany. Ustawodawca postanawia iść z duchem czasu i zamierza wprowadzić testament audiowizualny. Przybliżamy Państwu tę kwestię.

Uwadze polecamy również wzmiankę o społecznych agencjach najmu.

Miłej lektury!

SPIS TREŚCI

Testament audiowizualny
• str. 2

Nowela ustawy o zasadach
prowadzenia polityki rozwoju
• str. 3

Koniec drobiowego
Big Mac'a?
• str. 5

Spółeczne agencje najmu
• str. 10

Wykluczenie z przetargu
okiem TSUE
• str. 11

NOWY RODZAJ TESTAMENTU USTNEGO - AUDIOWIZUALNY

PLANOWANE ZMIANY W PRAWIE SPADKOWYM

Zmiany w prawie spadkowym mają objąć testament ustny, likwidację testamentu podróznego oraz zmiany w testamencie wojskowym. Największą zmianą ma być pierwsza z nich - nowy rodzaj testamentu ustnego - audiowizualny, czyli utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk. Będzie mógł zostać sporządzony, gdy wskutek szczególnych i nagłych okoliczności, uzasadniających obawę rychłej śmierci spadkodawcy, zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione. Nośnik ma zostać przekazany do sądu spadku, nie później niż w ciągu miesiąca od oświadczenia, a po śmierci spadkodawcy - w terminie trzech miesięcy.

W polskim kodeksie cywilnym, zgodnie z aktualną treścią przepisu art. 952 § 1 k.c., jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione, spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków.

Jak wskazuje w uzasadnieniu projektu ustawodawca, "idąc w kierunku wyrażanych w doktrynie postulatów, powodowanych stwierdzoną w licznych sprawach sądowych praktyką fałszowania testamentów ustnych, przedmiotowy projekt przewiduje modyfikację - poprzez zaostrenie - wskazanych w treści art. 952 § 1 k.c. przesłanek umożliwiających sporządzenie testamentu ustnego. Już sama ta zmiana powinna istotnie przyczynić się do ograniczenia podejmowanych prób fałszowania testamentów ustnych".

źródło: Canva

Testament ustny audiowizualny będzie można sporządzić w tych samych okolicznościach, co testament ustny z udziałem świadków, skoro nadal będzie to testament ustny (oświadczenie woli testatora jest składane w formie ustnej). Oba rodzaje testamentu ustnego różnicować będzie forma ich utrwalenia. Możliwość sporządzenia testamentu w nowym kształcie będzie zatem ograniczona jedynie do sytuacji szczególnych, tzn. takich, w których wyłączone jest całkowicie lub utrudnione jest w stopniu znaczącym sporządzenie testamentu w formie zwykłej.

Istotną zmianę projekt przewiduje także w zakresie przepisu art. 952 § 2 i 3 k.c., dotyczących stwierdzenia treści „zwykłego” testamentu ustnego. Zgodnie z nowym brzmieniem przepisu, treść oświadczenia woli spadkodawcy powinna być spisana niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu miesiąca od jego sporządzenia przez jednego ze świadków, z podaniem miejsca i daty złożenia oświadczenia woli, miejsca i daty sporządzenia pisma oraz wskazaniem okoliczności uzasadniających sporządzenie testamentu ustnego (o których mowa w § 1).

Pismo będą musieli podpisać spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie. W porównaniu do obecnego brzmienia przepisu, znacznie skrócony zostanie czas, w którym możliwe będzie spisanie treści oświadczenia testatora. Na wzór prawa szwajcarskiego wprowadzono termin niezwłoczności, jednocześnie wskazując na obiektywny i nieprzekraczalny termin jednego miesiąca, liczony od sporządzenia testamentu.

Jeśli natomiast treść testamentu ustnego nie zostanie stwierdzona w sposób określony w projektowanym art. 952 § 2 przed otwarciem spadku, można ją będzie stwierdzić w ciągu trzech miesięcy (a nie jak dotychczas sześciu) od otwarcia spadku wyłącznie przez zgodne zeznania świadków złożone przed sądem. Po zmianie przepisu nie powinno zatem budzić wątpliwości, że stwierdzenie treści testamentu ustnego przez sporządzenie pisma na podstawie art. 952 § 2 k.c. możliwe jest tylko za życia spadkodawcy, natomiast po jego śmierci, tj. po otwarciu spadku, jedynym dopuszczalnym sposobem ustalenia treści testamentu ustnego jest jego stwierdzenie przed sądem przez zgodne zeznania świadków.

W projektowanym przepisie art. 952 § 3 k.c. skrócono – z sześciu do trzech miesięcy – termin, w którym możliwe jest stwierdzenie treści testamentu przez zgodne zeznania świadków przed sądem. Przy projektowaniu takiej regulacji wzięto pod uwagę te same względy, które przemawiały za skróceniem terminu w art. 952 § 2 k.c. Należało też potwierdzić dotychczasową praktykę sądową, że dla zachowania terminu na stwierdzenie treści testamentu ustnego wystarczające jest przesłanie w tym terminie do sądu wniosku zawierającego dane świadków umożliwiające ich przesłuchanie, a samo ich przesłuchanie może nastąpić już po upływie tego terminu.

Obecnie projekt jest na etapie konsultacji publicznych.

Za:
1) Rządowe Centrum Legislacji, Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego
<https://legislacja.rol.gov.pl/projekt/12385851/katalog/13062401#13062401> (dostęp na dzień 18.06.2024 r.).
2) Patrycja Rojek-Socha, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/testament-ustny-na-nagranie-co-w-propozycjach-ms,527303.html> (dostęp na dzień 18.06.2024 r.).

Rozliczenia z wykonawcami w EURO coraz bliżej

Nowela ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

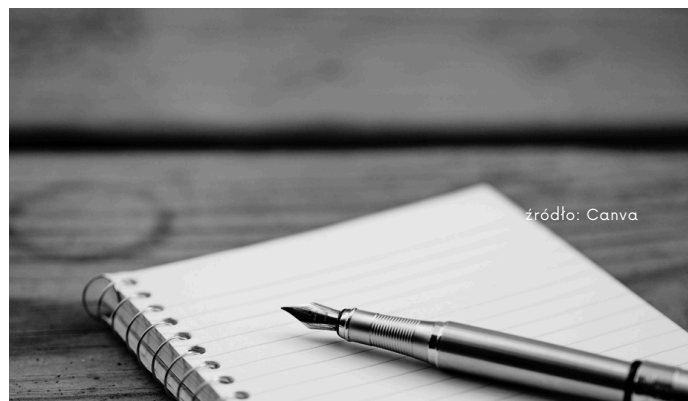
Nowe przepisy umożliwiają m.in. podpisywanie umów o objęcie przedsięwzięć wsparciem z KPO oraz rozliczania się z wykonawcami w euro. Zwiększyć to ma zainteresowanie środkami z części pożyczkowej KPO, szczególnie w przypadku planowanej inwestycji związanej z morskimi elektrowniami wiatrowymi, na którą przewidziano budżet w kwocie ponad 4,7 mld euro.

Ustawa umożliwi również instytucjom zaciąganie zobowiązań do wysokości limitu środków wskazanego w ustawie budżetowej na dany rok. Ma to na celu usprawnienie realizacji inwestycji, likwidując ryzyko, że zainteresowane instytucje nie będą zawierały umów inwestycyjnych, dopóki nie pozyskają fizycznie środków finansowych na ten cel.

Nowela ma również na celu umożliwienie finansowania inwestycji wodorowych z umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia, a także tych realizowanych bezpośrednio przez Bank Gospodarstwa Krajowego ze środków przekazywanych bankowi wypłatą z PFR, na zlecenie instytucji odpowiedzialnej za realizację inwestycji.

Za:

- 1) Ret/PAP, Prezydent podpisał nowelę ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, <https://www.prawo.pl/biznes/nawela-ustawy-o-zasadach-prowadzenia-polityki-rozwoju-co-sie-zmieni,527386.html> (dostęp na dzień: 18.06.2024 r.).
- 2) <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/ustawy-z-podpisem-prezydenta,87189>
- 3) Ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 862).
<https://sip.lex.pl/#/act/21985633/3532479/zmiana-ustawy-o-zasadach-prowadzenia-polityki-rozwoju-oraz-niektorych-innych-ustaw?cm=RELATIONS>, dostęp na dzień 20.06.2024 r.

MONITOR ORZECZNICZY TSUE

WYROK TRYBUNAŁU W SPRAWIE C-753/22 BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND SKUTEK DECYZJI O NADANIU STATUSU UCHODźCY

Status uchodźcy: państwo członkowskie nie jest zobowiązane do uznania w sposób automatyczny statusu uchodźcy nadanego przez inne państwo członkowskie

W sytuacji gdy państwo członkowskie nie może odrzucić jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez wnioskodawcę, któremu inne państwo członkowskie przyznało już taką ochronę, państwo to – ze względu na poważne ryzyko, że ów wnioskodawca zostanie poddany w tym innym państwie członkowskim nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu – powinno przeprowadzić ponowne badanie wniosku w sposób indywidualny. Musi jednak w pełni wziąć pod uwagę decyzję innego państwa członkowskiego oraz informacje uzasadniające tę decyzję.

Obywatelka syryjska, która uzyskała status uchodźcy w Grecji, złożyła następnie wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w Niemczech. Sąd niemiecki orzekł, że ze względu na warunki życia uchodźców w Grecji, grozi jej tam poważne ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania, wskutek czego nie może ona powrócić do Grecji. Właściwy organ niemiecki oddalił wniosek o nadanie jej statusu uchodźcy, lecz udzielił jej ochrony uzupełniającej. Zainteresowana wniosła skargę do sądów niemieckich na tę decyzję odmowną w sprawie nadania statusu uchodźcy. Federalny sąd administracyjny zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy w takiej sytuacji właściwy organ państwa członkowskiego jest zobowiązany przyznać wnioskodawcy status uchodźcy z tego tylko powodu, że ów status został mu już przyznany przez wspomniane inne państwo członkowskie, lub czy może on ponownie rozpatrzyć ten wniosek co do istoty sprawy w sposób autonomiczny. W swoim wyroku Trybunał stwierdził, że

na obecnym etapie rozwoju prawa Unii państwa członkowskie nie są zobowiązane automatycznie uznać decyzji o nadaniu statusu uchodźcy wydanych przez inne państwo członkowskie. Jednak państwa członkowskie mogą to uczynić. Niemcy nie skorzystały z tej możliwości. W tych okolicznościach, w sytuacji gdy właściwy organ nie może odrzucić jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez wnioskodawcę, któremu inne państwo członkowskie przyznało już taką ochronę, organ ten – ze względu na poważne ryzyko, że ów wnioskodawca zostanie poddany w tym innym państwie członkowskim nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu – powinien przeprowadzić ponowne badanie przesłanek nadania statusu uchodźcy w sposób indywidualny, kompletny i zaktualizowany. Przeprowadzając to badanie, wspomniany organ musi jednak w pełni wziąć pod uwagę decyzję innego państwa członkowskiego o udzieleniu ochrony międzynarodowej wnioskodawcy oraz informacje uzasadniające tę decyzję. W tym celu powinien niezwłocznie zainicjować wymianę informacji z organem, który wcześniej nadał mu ten status. Jeżeli wnioskodawca spełnia warunki wymagane do uznania go za uchodźcę, organ powinien mu nadać status uchodźcy, nie korzystając przy tym z uprawnień dyskrecyjnych.

Za:

1) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Komunikat prasowy nr 102/24, <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-06/cp240102pl.pdf> (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).

źródło: Canva

MCDONALD'S TRACI UNIJNY ZNAK TOWAROWY BIG MAC DLA TOWARÓW DROBIOWYCH

WYROK SĄDU W SPRAWIE T-58/23 | SUPERMAC'S/EUIPO – MCDONALD'S INTERNATIONAL PROPERTY (BIG MAC)

Supermac's i McDonald's, odpowiednio – irlandzka i amerykańska sieć restauracji typu fast food, toczą spór dotyczący unijnego znaku towarowego Big Mac. Znak ten został zarejestrowany na rzecz McDonald's w 1996 r.

Supermac's dążyła do ograniczenia znaku towarowego McDonald's w UE, ponieważ, jej zdaniem, McDonald's utrudniała jej ekspansję w całej Europie. W 2017 r. sieć Supermac's złożyła wniosek o stwierdzenie wygaśnięcia prawa do tego znaku w odniesieniu do niektórych towarów i usług. Uznała bowiem, że wspomniany znak nie był rzeczywiście używany na terytorium Unii w odniesieniu do tych towarów i usług nieprzerwanie przez pięć lat.

Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) częściowo uwzględnił ów wniosek. Potwierdził jednak obowiązywanie ochrony przyznanej sieci McDonald's w odniesieniu do zakwestionowanego znaku m.in. dla żywności przygotowywanej z mięsa i wyrobów drobiowych oraz kanapek z mięsem i kanapek zawierających kurczaka, jak również dla usług dostarczanych do lub związanych z prowadzeniem restauracji i innych obiektów oferujących żywność i napoje gotowe do spożycia i zakupu w obiektach podjazdowych (typu drive-in) oraz przygotowywania posiłków na wynos.

W wyroku Sąd stwierdził częściową nieważność decyzji EUIPO i zmienił ją, przez co jeszcze bardziej ograniczył ochronę przyznaną sieci McDonald's w odniesieniu do kwestionowanego znaku. Sąd uznał, że sieć McDonald's nie wykazała, iż rzeczywiście używała zakwestionowanego znaku w odniesieniu dla towarów „kanapki zawierające kurczaka”, „żywność przygotowywana z wyrobów drobiowych” i usług „dostarczanych do lub związanych z prowadzeniem restauracji i innych obiektów oferujących żywność i napoje gotowe do spożycia i zakupu w obiektach podjazdowych; przygotowywania posiłków na wynos”.

Dowody przedstawione przez sieć McDonald's nie wykazały w żaden sposób znaczenia używania znaku towarowego dla tych towarów, a w szczególności w odniesieniu do wielkości sprzedaży, okresu, w którym używanie znaku miało miejsce, i częstotliwości jego używania. W związku z tym dowody uwzględnione przez EUIPO nie pozwoliły na stwierdzenie rzeczywistego używania zakwestionowanego znaku w odniesieniu do wspomnianych towarów.

Ponadto dowody przedstawione przez sieć McDonald's nie pozwoliły wykazać, że zakwestionowany znak towarowy był używany w odniesieniu do „usług dostarczanych do lub związanych z prowadzeniem restauracji i innych obiektów oferujących żywność i napoje gotowe do spożycia i zakupu w obiektach podjazdowych; przygotowywania posiłków na wynos”.

Zródło: Joe Raedle/Getty Images

Od orzeczeń Sądu przysługuje odwołanie do najwyższego sądu UE, Trybunału Sprawiedliwości. Będziemy monitorować, czy wniesiono odwołanie w sprawie.

Za: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Komunikat prasowy nr 92/24, https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_4327602/ro/ (dostęp na dzień 17.06.2023 r.).

MONITOR ORZECZNICZY TSUE

POJĘCIE "PRAWA DO PUBLICZNEGO UDOSTĘPNIANIA UTWORU" - SPRAWA C-135/23 (GEMA)

Czy ma miejsce publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 dyrektywy 2001/29/WE¹, gdy podmiot prowadzący budynek mieszkalny udostępnia w nim odbiorniki telewizyjne, z których każdy odbiera programy za pośrednictwem anteny wewnętrznej, bez centralnego odbioru w celu przekazania sygnałów?

W prawie autorskim Unii prawo do publicznego udostępniania z pewnością zajmuje zaszczytne miejsce w odniesieniu do uwagi poświęconej mu w orzecznictwie Trybunału. Wśród kwestii prawnych związanych z tą instytucją prawną jedną z najbardziej fundamentalnych jest rozróżnienie między publicznym udostępnianiem, które jest czynnością podlegającą wyłącznym prawom podmiotów praw autorskich, i zwykłym dostarczaniem urządzeń do wykonywania lub odbierania takiego udostępniania, które nie podlega tym prawom.

Kryteria, które należy wziąć pod uwagę przy dokonywaniu tego rozróżnienia, zostały określone w niedawno wydanych wyrokach Trybunału. Niniejsza sprawa wskazuje niemniej, że nadal istnieją niejasne obszary lub sytuacje graniczne, w których nie jest łatwo zdecydować z całą pewnością, po której stronie tego rozróżnienia znajduje się dana czynność.

Tym samym do Trybunału zwrócono się o uściślenie jego orzecznictwa w tej dziedzinie w sposób zarówno zapewniający spójność, jak i zachowujący właściwą równowagę między poszczególnymi wchodzącymi w grę interesami.

Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym stanowi:

„Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniaja na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie”.

Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (zwane dalej „GEMA”), będące organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w dziedzinie muzyki, wystąpiło przed Amtsgericht Potsdam (sądem rejonowym w Poczdamie, Niemcy) z roszczeniem odszkodowawczym z tytułu prawa autorskiego skierowanym przeciwko GL, będącym zarządcą budynku mieszkalnego, ze względu na to, że w mieszkaniach znajdujących się w tym budynku ten ostatni udostępnia, z naruszeniem §15 UrhG, odbiorniki telewizyjne wyposażone w anteny wewnętrzne pozwalające na odbiór programów.

Mając wątpliwości, czy takie udostępnianie, bez „centralnego odbiornika”, stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, sąd ów postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym: „Czy ma miejsce publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 dyrektywy [2001/29], gdy podmiot prowadzący budynek mieszkalny [zarządca budynku mieszkalnego] udostępnia w nim odbiorniki telewizyjne, z których każdy odbiera programy za pośrednictwem anteny wewnętrznej, bez centralnego odbiornika w celu przekazania sygnałów?”.

Rozpatrywany wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wpłynął do Trybunału w dniu 7 marca 2023 r. Uwagi na piśmie przedstawiły GEMA, rządy francuski i austriacki, a także Komisja Europejska. Trybunał postanowił rozstrzygnąć sprawę bez przeprowadzania rozprawy.

Poprzez pytanie prejudycjalne sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że zainstalowanie przez zarządcę budynku z mieszkaniami na wynajem, w tych mieszkaniach, odbiorników telewizyjnych wyposażonych w anteny wewnętrzne umożliwiające odbiór programów telewizyjnych wchodzi w zakres przewidzianego w tym przepisie wyłącznego prawa autorów do zezwalania na publiczne udostępnianie ich utworów lub do zabrania takiego udostępniania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału publiczne udostępnianie przedmiotów objętych ochroną prawa autorskiego obejmuje dwa elementy, a mianowicie czynność udostępniania oraz publiczność, do której skierowane jest to udostępnianie. **Czynność udostępniania może przyjmować zazwyczaj dwie formy.** Pierwsza z nich polega na publicznej transmisji chronionego utworu lub sygnału przenoszącego ten utwór z własnej inicjatywy osoby dokonującej udostępniania. Osoby należące do publiczności mogą jedynie zdecydować, czy chcą odbierać tę transmisję. Jest tak w szczególności w przypadku tak zwanych „liniowych” usług medialnych, takich jak telewizja. Druga forma udostępniania ogranicza się do podania utworu do publicznej wiadomości, w którym to przypadku osoby należące do publiczności mogą swobodnie zdecydować, kiedy uruchomić transmisję. Jest tak w szczególności w przypadku czynności udostępniania dokonywanych w Internecie. Należy dokonać ważnego rozróżnienia między czynnościami udostępniania a zwykłym dostarczeniem urządzeń pozwalających na dokonanie lub odebranie przekazu. Motyw 27 dyrektywy 2001/29 stanowi bowiem, iż art. 3 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że takie dostarczenie nie stanowi samo w sobie przekazania [udostępniania](7). Motyw ten odzwierciedla wspólną deklarację dotyczącą art. 8 traktatu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim, przyjętego w Genewie w dniu 20 grudnia 1996 r. i zatwierdzonego w imieniu Wspólnoty Europejskiej decyzją 2000/278/WE(8).

Rzeczony motyw znajduje również potwierdzenie w motywie 23 owej dyrektywy, zgodnie z którym prawo do publicznego udostępniania „należy rozumieć w szerszym znaczeniu, jako obejmujące każde udostępnianie utworu odbiorcom niezajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi”, ale prawo to „nie powinno obejmować żadnych innych działań”.

Głównym zagadnieniem prawnym w niniejszej sprawie jest bowiem to, czy instalacja w mieszkaniach przeznaczonych na wynajem odbiorników telewizyjnych wyposażonych w anteny wewnętrzne stanowi czynność wtórnego publicznego udostępniania programów telewizyjnych, czy też jedynie zwykłe dostarczenie urządzeń pozwalających na odbiór pierwotnego udostępniania tych programów, przy czym udostępnianie to jest realizowane przez nadawców.

Zdaniem Rzecznika Generalnego TSUE Macieja Szpunara artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym należy interpretować w ten sposób, że: zainstalowanie przez zarządcę budynku z mieszkaniami na wynajem, w tych mieszkaniach, odbiorników telewizyjnych wyposażonych w anteny wewnętrzne umożliwiające odbiór programów telewizyjnych wchodzi w zakres ustanowionego w tym przepisie wyłącznego prawa autorów do zezwalania na publiczne udostępnianie ich utworów lub do zabrania takiego udostępniania, chyba że najemcy ustanowią w tych mieszkaniach swoje główne lub dodatkowe miejsce zamieszkania.

DYREKTYWA DAC7

PLATFORMY BĘDĄ RAPORTOWAĆ DANE OSÓB, KTÓRE PRZEKROCZĄ LIMIT 30 TRANSAKCJI LUB 2 TYS. EURO

Nowe przepisy wejdą w życie 1 lipca 2024 r., ale raportowanie obejmie dane o użytkownikach platform za okres od 2023 r.

Na liście czynności, które będą objęte raportowaniem, są – tak jak dotychczas – cztery kategorie. To wykonywane za wynagrodzeniem:

- udostępnianie nieruchomości, udziału w nich lub ich części, w tym pomieszczeń przynależnych, np. garaży,
- usługi świadczone osobiście,
- sprzedaż towarów,
- udostępnienie środka transportu, np. najem aut.

Raportowaniem nie będą objęte osoby, którym operator umożliwił w okresie sprawozdawczym mniej niż 30 transakcji sprzedaży towarów, a łączne wynagrodzenie wypłacone lub uznane w tym okresie nie przekroczyło 2000 euro.

Mimo iż celem ustawy jest walka z unikaniem opodatkowania, to nie wprowadza ona żadnych nowych podatków. Co ważne, wyprzedaż niepotrzebnych rzeczy jest zwykle wolna od podatku, ponieważ albo upłynęło już sześć miesięcy od ich nabycia, albo straciły na wartości. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 8 lit d ustawy o PIT sprzedaż rzeczy jest wolna od opodatkowania po upływie sześciu miesięcy od ich nabycia, o ile nie następuje w wykonaniu działalności gospodarczej. Wystarczy więc poczekać pół roku, by bez podatku sprzedać np. niepotrzebne ubrania i książki, ale także rzeczy bardziej wartościowe, jak samochód czy sprzęt elektroniczny. W przeciwnym wypadku pojawi się konieczność zapłacenia podatku od dochodu. Jednak nawet szybka sprzedaż nie oznacza konieczności rozliczenia z fiskusem. Przykładowo osoba, która kupuje nowy sprzęt za 1000 zł, a po miesiącu sprzedaje za 800 zł, nie osiąga dochodu.

Sprzedający mają jednak nowe obowiązki w stosunku do operatorów platform. Jeśli sprzedawca w odpowiednim terminie nie poda platformie żądanych informacji, platforma najpierw blokuje wypłatę środków. Dopiero gdy to jest niemożliwe, platforma zawiesza możliwość sprzedaży. Blokada nastąpi do czasu przekazania przez niego wymaganych informacji.

Wprowadzenie nowych obowiązków wynikających z implementacji dyrektywy DAC7 wymaga dostosowania przez operatorów platform systemów informatycznych do zbierania i przetwarzania danych dotyczących sprzedawców, którzy korzystają z platform. Systemy te muszą być w stanie zebrać i przechować szczegółowe informacje takie jak: imię i nazwisko, adres, numer identyfikacji podatkowej (NIP), kwoty przychodów oraz szczegóły transakcji. A następnie wygenerować raporty zgodne z wymaganiami dyrektywy DAC-7 i przesyłać je do szefa Krajowej Administracji Skarbowej w formie elektronicznej – wyjaśnia Marta Kasztelan. Według niej prace wdrożeniowe w zakresie dostosowania systemów platform handlowych do elektronicznego raportowania są bardzo zaawansowane. Jednak na tym etapie pojawiły się praktyczne i techniczne wątpliwości związane min. z zastosowaniem wzorów podatkowych struktur logicznych DPI-FR i DPI-IS (tzw. schem) dedykowanych operatorom platform. Dlatego na prośbę e-Izby Ministerstwo Finansów planuje przeprowadzenie warsztatów wspólnie z przedstawicielami Krajowej Administracji Skarbowej w celu wyjaśnienia spornych zagadnień, co umożliwi podjęcie odpowiednich działań wdrożeniowych przez operatorów platform.

Za:

- 1) Dyrektywa Rady(UE) 2021/514 z dnia 22 marca 2021 r. zmieniająca dyrektywę 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania
- 2) Monika Pogroszewska, Od lipca nowe obowiązki dla sprzedających przez internet i platform internetowych, LEX/el. 2023. <https://sip.lex.pl/#/publication/151468375/redakcja-tk-orzekl-ze-art-37-a-ust-9-ustawy-o-planowaniu-i-zagospodarowaniu-przestrzennym...?cm=URELATIONS> (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).

ODPOWIEDZIALNOŚĆ OBYWATELA ZA ODMOWĘ WSKAZANIA, KOMU POWIERZYŁ AUTO.

RPO MARCIN WIĄCEK PROSI MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI O ROZWAŻENIE ZAINICJOWANIA PRAC LEGISLACYJNYCH W CELU WZMOCNIENIA GWARANCJI PROCESOWYCH OBWINIONEGO W SPRAWACH Z ART. 96 § 3 KODEKSU WYKROCZEŃ.

RPO Marcin Wiącek prosi Ministra Sprawiedliwości o rozważenie zainicjowania prac legislacyjnych w celu wzmocnienia gwarancji procesowych obwinionego w sprawach z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń.

Według tego artykułu karze grzywny podlega także ten, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie i np. gdy prowadziła go osoba bez uprawnień czy po użyciu alkoholu albo pojazd nie miał wymaganych dokumentów czy urządzeń.

RPO postuluje dodanie nowego § 4, że „nie podlega karze z § 3 ten, kto nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, gdy udzielona w ten sposób informacja mogłaby stanowić dowód w postępowaniu w sprawie o wykroczenie przeciwko niemu samemu”.

Do Biura RPO wpływają prośby ws inicjatywy ustawodawczej mającej na celu wzmocnienie gwarancji procesowych obwinionego w sprawach z art. 96 § 3 k.w. Chodziłoby o wyraźne wyłączenie odpowiedzialności karnej osoby, która nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzyła pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, gdy taka informacja mogłaby stanowić dowód w postępowaniu w sprawie o wykroczenie przeciwko niej samej.

Powszechną jest interpretacja, że **do realizacji znamion wykroczenia z art. 96 § 3 k.w. w związku z art. 78 ust. 4 p.r.d. dochodzi wobec milczenia sprawcy wykroczenia - przy jednoczesnym złożeniu wyjaśnień przed sądem, że milczenie było spowodowane realizacją prawa do obrony. Inaczej byłaby konieczność wskazania, że nikt inny poza właścicielem pojazdu z niego nie korzystał - a tym samym wskazania samego siebie jako sprawcy**

Sekretarz Stanu Arkadiusz Myrcha podkreślił, że “problematyka podniesiona przez RPO i postulat zmian legislacyjnych zostały poddane wstępnej analizie. Departament Nadzoru Administracyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości wyraził odmienny pogląd, niż RPO. Stanowisko przedstawione przez Departament Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości również nie przesądza potrzeby interwencji legislacyjnej. Wskazać jednak należy, że w toku konsultacji uzyskano także opinię Prokuratury Krajowej oraz Wydziału Europejskiego i Międzynarodowego Prawa Karnego Departamentu Legislacyjnego Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości, które aprobuje stanowisko RPO i postulowaną przez Rzecznika zmianę legislacyjną uznają za pożądaną. Aktualnie rozpoczęła pracę Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego. W ramach prac tej Komisji nastąpi gruntowna ocena obecnie obowiązującego modelu prawa karnego, jak też w jej kompetencjach będzie opracowanie regulacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego materialnego, procesowego, wykonawczego, prawa karnego skarbowego oraz prawa o wykroczeniach. Mając na względzie istotność i złożoność wskazanej w piśmie problematyki, a także rozbieżne stanowiska zajmowane względem jego zasadności, opisany postulat i zgłoszona propozycja legislacyjna zostanie przedstawiona Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego. Pozwoli na wypracowanie optymalnych rozwiązań w celu zapewnienia realizacji gwarancji procesowych związanych z prawem do obrony oraz zasadą domniemania niewinności.

Zgodnie z orzeczeniami Sądu Najwyższego, „nie formalne przedstawienie zarzutu popełnienia przestępstwa, lecz już pierwsza czynność organów procesowych skierowana na ściganie określonej osoby, czyni ją podmiotem prawa do obrony”.

Prawo do obrony nie jest absolutne i może podlegać ograniczeniu. Każde takie ograniczenie podlega testowi proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Samooskarżenie godzi zaś w istotę konstytucyjnego prawa do obrony, nie spełnia więc kryteriów określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Art. 42 ust. 3 Konstytucji RP stanowi, że „Każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu”. Zasadę tą wyrażają także art. 6 ust. 2 EKPC oraz art. 14 ust. 2 MPPOiP. Oznacza to wymaganie, by ten, kto zarzuca oskarżonemu przestępstwo, musiał je udowodnić, a oskarżony nie musi niczego udowadniać. Gdy oskarżyciel zebrał wszystkie możliwe dowody, a mimo to ciągle niewyjaśnione są wątpliwości co do winy oskarżonego lub okoliczności czynu, sprawę rozstrzyga się na korzyść oskarżonego.

W obecnym stanie prawnym sprawca wykroczenia nie ma zatem możliwości skorzystania z wolności wynikającej z prawa do milczenia. Mimo że formalnie obowiązują gwarancje prawa do milczenia oraz prawa do obrony, to faktycznie nie są realizowane, na co jednoznacznie wskazują orzeczenia sądów odwoławczych.

Za:
Rzecznik Praw Obywatelskich, Odpowiedzialność obywatela za odmowę wskazania, komu powierzył auto. Odpowiedź MS na pismo RPO o zmianę prawa,
<https://bjp.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-auto-powierzenie-wykroczenie-milczenie-ms-odpowiedz> (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).

źródło: Canva

SPOŁECZNE AGENCJE NAJMU

źródło: Canva

Społeczna agencja najmu to podmiot współpracujący z gminą, który pośredniczy między właścicielami mieszkań na wynajem i osobami, którym dochody lub sytuacja życiowa utrudniają najem mieszkania w warunkach rynkowych.

Celami działania społecznej agencji najmu są:
*zwiększenie oferty mieszkaniowej dla osób o średnich i niższych dochodach,
*rozszerzenie narzędzi dostępnych gminom w ramach realizacji lokalnej polityki mieszkaniowej o formułę, która może stanowić alternatywę dla budownictwa komunalnego,
*rozwój rynku mieszkań na wynajem.

Zasady działania w formule SAN
Działalność SAN może prowadzić np. spółka gminna, stowarzyszenie lub fundacja. Warunkiem prowadzenia działalności SAN na terenie gminy jest zawarcie z gminą umowy o współpracy.

Jak wskazuje Magdalena Szwarz-Brożyna, „kształtowanie krajowej i lokalnej polityki mieszkaniowej ma ważny wymiar społeczny, zwłaszcza w kontekście rosnącej liczby osób szczególnie narażonych na wykluczenie mieszkaniowe. Od 23 lipca 2021 roku gminy w całej Polsce mają możliwość powoływania Społecznych Agencji Najmu (SAN), pełniących rolę pośredników między właścicielami lokali na wynajem a osobami, których sytuacja życiowa utrudnia wynajęcie mieszkania na warunkach rynkowych. Nowe przepisy to również nowe możliwości i zadania dla samorządów, ale przede wszystkim szereg wyzwań związanych z interpretacją nowych regulacji i skutecznym podejściem do procesu wdrożenia ich w życie”.

(c.d. na następnej stronie)

Jednak eksperci widzą w obecnej regulacji przestrzeń do zmiany. Dr Radosław Cyran wskazuje, że poprawić należy kwestię kosztów utrzymania części wspólnej, które obecnie nie mogą być pokryte z czynszu, a realnie trzeba to w nim ukryć. Łatwiej byłoby, gdyby koszty utrzymania części wspólnej można było, obok czynszu, pobierać od najemców SAN. Ekspert proponuje też, żeby przynajmniej w początkowej fazie gminy dzierżawiły do SAN lokale z zasobu mieszkaniowego gminy.

Za:

1) Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Społeczne agencje najmu, <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/spoleczne-agencje-najmu3> (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).

2) Dentons i Fundacja Habitat for Humanity Poland, Społeczne Agencje Najmu. Praktyczny przewodnik dla Gmin, <https://www.prawo.pl/samorzad/spoleczne-agencje-najmu-perspektywa-rozwoju,527547.html> (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).

3) Zofia Józwiak, Społeczne Agencje Najmu mają szansę rozwoju, ale potrzebne im wsparcie, https://www.prawo.pl/samorzad/spoleczne-agencje-najmu-perspektywa-rozwoju,527547.html?_gl=1*ze7b0y*_ga*MjAINDizNjI3OS4xNzEzNjM2Nzc4*_ga_TRNTF04CYF*MTcxODkwNzA1NS4zMCA4xLjE3MTg5MDg1MDcuMCAwLjA (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).

Źródło: Canva

Zgodnie z prawem unijnym firma, która została bezprawnie wykluczona z przetargu może żądać odszkodowania z tytułu utraty szansy na zamówienie, nawet jeśli przepisy krajowe stanowią inaczej.

Sprawa dotyczy sytuacji z 2013 roku, kiedy Słowacki Związek Piłki Nożnej wykluczył z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na budowę i modernizację 16 stadionów piłkarskich konsorcjum, w skład którego wchodziło słowackie przedsiębiorstwo INGSTEEL. Firma została wykluczona, ponieważ uznano, że nie spełnia wymogów przetargu, szczególnie jeśli chodzi o sytuację ekonomiczną i finansową. Sprawa trafiła na wokandę i słowacki Sąd Najwyższy uchylił to wykluczenie. W międzyczasie jednak umowę na realizację prac uzyskał inny oferent - jedyny, który pozostał w przetargu.

W tej sytuacji INGSTEEL wniósł do sądu rejonowego w Bratysławie sprawę o odszkodowanie, argumentując, że poniósł szkodę przez to, że został bezprawnie wykluczony z zamówienia i utracił szansę na kontrakt. Przedsiębiorstwo powołało się tu na unijną dyrektywę w sprawie środków odwoławczych przy zamówieniach publicznych. Ponieważ słowackie przepisy krajowe nie przewidują możliwości ubiegania się przez firmy o odszkodowanie w takiej sytuacji, sąd zwrócił się z pytaniem do TSUE.

Dyrektywa przed przepisami krajowymi

TSUE orzekł, że **dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do przyznania odszkodowania firmom, które poniosły szkodę w wyniku naruszenia unijnych przepisów w dziedzinie zamówień publicznych, niezależnie od tego, jak regulują to przepisy krajowe.** Jak dodał Trybunał, chodzi tu o każdą szkodę poniesioną przez przedsiębiorstwa, w tym wynikającą z tytułu utraty możliwości udziału w postępowaniu.

TSUE doprecyzował, że tak jak firma, która nie wygra danego przetargu ponosi ewidentną szkodę w postaci utraty korzystnego zamówienia, tak oferent, który został bezprawnie wykluczony ponosi odrębną szkodę, bo traci szansę na udział w postępowaniu i staranie się o kontakt w ogóle. Stąd też przedsiębiorstwo takie ma prawo starać się o odszkodowanie z tego tytułu, nawet jeśli przepisy krajowe regulują inaczej.

Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Orzeczenie TSUE wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Za: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Komunikat prasowy nr 95/24, <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-06/cp240095pl.pdf> (dostęp na dzień 20.06.2024 r.).